

Michiel van Gemert alias 'Bos-met-het-mes', een correctie

In het vorige nummer van Gemerts Heem stond een artikel over de Bossche goudsmid en graveur Michiel van Gemert, alias 'Bos met het mes'. Het artikel sloot af met een kort overzicht van zijn Gemertse voorouders en een bijbehorend schema.

De oplettende lezer heeft ongetwijfeld gezien dat die informatie en ook het schema niet geheel overeenkwamen met andere informatie in dat artikel. Abusievelijk is een generatie in de familielijn Ansems van Gemert daar 'vergeten'. Een correctie is daarom nodig. Onderstaand de gecorrigeerde, beknopte informatie over de Gemertse voorouders van de graveur en goudsmid.

Oudst bekende voorouder is Thomas (Maes) van Gemert We vinden zijn volgende kinderen vermeld: 1. Jan Maessoen van Gemert. Gehuwd met Yda dochter van Melis van Milheeze, eigenaar van het goed Ter Tuynen in Milheeze. Overleden voor 1391. Zijn kinderen zijn eigenaar van het goed Ter Eycken in De Mortel. 2. Willem Maessoen van Gemert, vermeld in de periode 1387-1390 3. Hendrik Maessoen van Gemert, overleden voor sept 1411.

Kinderen van Hendrik Maessoen van Gemert zijn. A. Jan Hendrik Maessoen van Gemert. Overleden voor 1442. Gehuwd met Sophie, natuurlijke dochter van Wouter Spiering van Gemert uit de familie van de heren van Gemert.

B. Willem Hendrik Maessoen van Gemert. (Willem Heynen). Gehuwd met Beel (weduwe in 1447). Willem bezat inkomsten uit het Hofgoed in Gemert en bezat een deel van het goed Stakenborg in Deurne. Zoon Hendrik huwde Margriet dochter van Hendrik van Nuland. Hij schonk een erfpacht aan Onze Lieve Vrouw van Handel. C. Ansem Hendrik Maessoen van Gemert (Ansem Heynen)

Kinderen van Ansem Henrick Maessoen van Gemert zijn (overgeslagen in de vorige versie). 1. Hendrik Ansems van Gemert (Heyn Enskens of Heyn Eynssen). Behalve wettige zoon Hendrik had Ansem Heynen drie natuurlijke kinderen: Hendrik Ansems van Gemert, vicaris beneficiant in St Jans kerk in Den Bosch; Dirk Ansems van Gemert, riemmaker in Den Bosch en Liesbeth, natuurlijke dochter Ansem Heynen, gehuwd met Jan Goossens. De laatste verkoopt in 1483 namens vrouw en kinderen een huis (de huidige Kokse hoeve) in Gemert aan commandeur (Matli)Jan van Eynatten.

Hendrik Ansems van Gemert (de wettige zoon van Ansem Heynen) had minstens acht kinderen, waarvan de meesten in Den Bosch woonden. a. Liesbeth Hendrik Ansems van Gemert huwde Everard Jan van Vaerlaer en was moeder van Michiel van Vaerlaer. b. Ansem Hendrik Ansems van Gemert, priester in Den Bosch. c. Heer Goossen zoon van Henrick Eynssen, zoon wijlen Ansem Maessoen, priester in Den Bosch. d. Marij Heyn Enskens vermeld vanaf 1461 in Gemert.

e. Jan Henrick Ansems, priester. f. Arnt Hendrik Ansems. Alleen bekend via zijn zoon Jan, die priester en notaris was in Den Bosch. g. Henrick Henrick Ansems, gehuwd met Yda. h. Michiel Henrick Ansems, koopman in de Vughterstraat in Den Bosch.

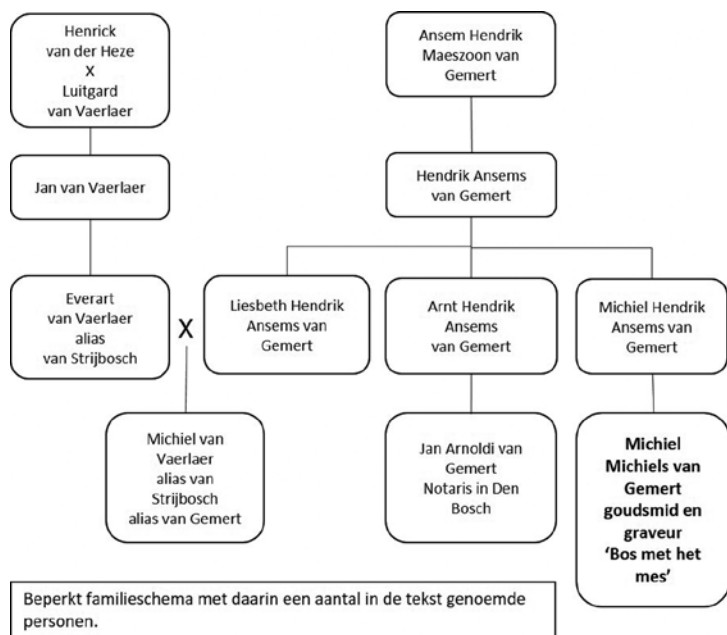
Michiel Hendrik Ansems huwde met Margriet en is overleden vóór 1494. Hun zoon Michiel junior was goudsmid en graveur in Den Bosch (alias: ‘Bos met het mes’). Michiel junior was in 1523 weduwnaar van Lucia, dochter van Coenardus Luttelmans. Hij hertrouwde met Arnolda. Uit het

eerste huwelijk zijn bekend Coenardus, Michael en Hillegondis.¹ Michiel senior had ook een natuurlijke zoon Michiel.

Een andere correctie betreft het merkteken op het lemmet van een mes op een schilderij van Jheronimus Bosch. Daarvan werd een foto afgedrukt met in het onderschrift de suggestie gedaan dat het merkteken gezien kan worden als een letter B, maar ook eventueel als een onderstreepte letter M, die misschien wel van Michiel van Gemert zou kunnen zijn. Het eerste blijkt waar te zijn. Het is een letter M, maar he-

laas niet van Michiel van Gemert. Lucas van Dijck maakte ons opmerkzaam op de eigenaar van dit merkteken. Het blijkt te zijn van de messenmaker Antonius Jonckers alias Van den Grave. In 1538 verkopen diens kinderen het ‘logo’ dat hij op zijn messen aanbracht. Het wordt omschreven als “alsulkenen teken wesende een ronde M als die voirseyde wijlen Anthonis hoer vader wesende als hij leefden een mesmaker op te messen die hij maecten als voir zijn teeken pleech te stellen ende slaen, ende daer mede hij zijn messen tekenden”.²

Beperkt familieschema met daarin een aantal in de tekst genoemde personen.

Noten

1. De aanvullende gegevens over het gezin van goudsmid Michiel van Gemert zijn aangereikt door Dr Lucas van Dijck, waarvoor onze dank.
2. Dr. Lucas van Dijck, Het mes van de Tuin der Lusten. Te vinden op: <http://expert.jeroenboschplaza.com/lucasvan-dijck/mes-tuin-lusten/>